21.10.2024 D/637/03.02.01/2024

Johtaja Jaakko Eskola
Valtiontalouden tarkastusvirasto

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle

Asia: HE 154/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion talousarviosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Asiantuntijalausunto valtiovarainvaliokunnan kokoukseen 22.10.2024

# Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi valtion talousarviosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Valtiovarainvaliokunta on pyytänyt valtiontalouden tarkastusvirastolta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä HE 154/2024 vp eduskunnalle laiksi valtion talousarviosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Tarkastusvirasto kiittää tilaisuudesta lausua hallituksen esityksestä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

## Valtiontalouden yhdisteltyjen laskelmien laatiminen

Esityksen mukaan valtion tilinpäätöksen yhteydessä esitettäisiin jatkossa valtiontalouden yhdistellyt laskelmat, jotka kattaisivat valtion talousarviotalouden, talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen ja valtion liikelaitosten muodostaman kokonaisuuden. Valtiontalouden yhdistellyt laskelmat antaisivat nykyistä kattavamman kokonaiskuvan valtiontalouden tuotoista ja kuluista sekä taloudellisesta asemasta.

Hallituksen esityksen säännöskohtaisten perustelujen mukaan yhdistellyt laskelmat laadittaisiin valtion talousarviotalouden, talousarvion ulkopuolisten valtion rahastojen sekä valtion liikelaitoksien tilinpäätöslaskelmat yhdistelemällä siten kuin kyseessä olisi yksi talousyksikkö.

Hallituksen esityksen yhteydessä olevan valtioneuvoston asetusluonnoksen mukaan valtiontalouden yhdistellyissä laskelmissa on esitettävä kirjanpidon tuotot ja kulut ja taloudellinen asema siten kuin yhdisteltävät kirjanpitovelvolliset olisivat yksi kirjanpitovelvollinen (67 e §). Valtion talousarviosta annetun lain tarkoittamat valtiontalouden yhdistellyt laskelmat laadittaisiin ensimmäisen kerran valtion vuoden 2025 tilinpäätöksen yhteydessä.

Tarkastusvirasto pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja kannatettava. Hallituksen yhdisteltyjen laskelmien sisällöllistä kuvausta voidaan myös pitää riittävänä laskelmien laatimiseksi, kun huomioidaan asetusluonnoksen sisältö.

## Valtiontalouden yhdisteltyjen laskelmien organisatorinen laajuus

Yhdistellyt laskelmat eivät kattaisi valtion määräysvallassa olevia yhteisöjä. Kyse ei siten olisi valtion konsernitilinpäätöksestä.

Tarkastusvirasto pitää ehdotettua uudistusta tarpeellisena ja valtiontalouden yhdisteltyihin laskelmiin sisällytettävien kirjanpitovelvollisten rajausta talousarviotalouteen, talousarvion ulkopuolisiin rahastoihin ja liikelaitoksiin tarkoituksenmukaisena.

Tarkastusvirasto kuitenkin katsoo, että uudistuksen hyötyjä ja kustannuksia tulee jatkossa arvioida. Tilinpäätösinformaation kehittäminen aiheuttaa kustannuksia ja on perusteltua, että kustannukset oikeutetaan kehitystyön arvioiduilla hyödyillä. Arviointiin perustuen kehitystyötä tulisi jatkaa ja mahdollisesti laajentaa yhdistellyt laskelmat koskemaan myös valtion määräysvallassa olevia yhteisöjä. Näin valtion konsernitilinpäätös olisi laajuudeltaan yhtenäinen kuntien ja hyvinvointialueiden tilinpäätösten kanssa.

Vaiheittain eteneminen on kuitenkin tarkastusviraston näkemyksen mukaan perusteltua.

## Valtiontalouden yhdisteltyjen laskelmien tarkastaminen

Tarkastusviraston tehtävänä on tarkastaa valtion taloudenhoidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä valtion talousarvion noudattamista. Tarkastusviraston toteuttama tilintarkastus kattaa ministeriöt ja kirjanpitoyksiköt, joiden on lakisääteisesti laadittava tilinpäätös, sekä eräät talousarvion ulkopuoliset valtion rahastot ja valtion tilinpäätöksen.

Mikäli jatkossa laaditaan valtiontalouden yhdistetyt laskelmat hallituksen esityksessä esitetyllä tavalla, valtiontalouden tarkastusvirasto toteuttaa myös yhdisteltyjen laskelmien tarkastuksen. Tarkastusviraston näkemyksen mukaan tämä ei edellytä erillistä lisäresursointia ja tarkastus voidaan tarkoituksenmukaisesti toteuttaa muun tilintarkastuksen yhteydessä.

## Muut esitettävät muutokset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi valtion talousarviosta annettua lakia ja 12 muuta lakia. Suurin osa esitettävistä muutoksista aiheutuu yhdisteltyihin laskelmiin sisällytettävien kirjanpitovelvollisten tilinpäätösaikataulujen yhtenäistämisestä. Lisäksi selkeytetään asetuksenantovaltuuksien tarkkarajaisuutta ja täsmällisyyttä.

Tarkastusvirasto pitää esitettyjä muutoksia kannatettavina ja perusteltuina.

Lisätietoja:

Johtaja Jaakko Eskola, jaakko.eskola@vtv.fi +358 407315403